

Витинане «Відродження» Іванни Дьякової: як оволодіти мистецтвом забирати зайве

23 серпня в Сарненському історико-етнографічному музеї відбулася презентація виставки витинанок сарненської мисткині Іванни ДЬЯКОВОЇ. Це декілька десятків витончених робіт, виконаних у техніці витинанальної графіки. З кожної рамки в залі на вас дивиться центральний образ – Шевченко, Сковорода, Сірко... Під коментарі майстрині у творах розкриваються нашарування образів, сюжет, ціла історія. Розгледіти все та дізнатися більше про витинанки «Сарненським новинам» допомогла Іванна Дьякова. Її персональна виставка «Відродження» діятиме до 17 вересня.

Довідка. Народилась талановита мисткиня в місті Сарни. Закінчила з відзнакою Сарненську середню школу № 2 та Сарненський педагогічний коледж. У 2004 році закінчила РДГУ, педагогічний факультет. У 2007-му – Інститут слов'янознавства Київського університету за фахом мистецтвознавець, образотворче та декоративно-прикладне мистецтво. Нині Іванна Юрїївна працює вчителем образотворчого мистецтва і мистецтва в Сарненському ліцеї № 2. Виставки мисткині проходили в Луцьку, Тернополі, Києві та Сарнах. Пані Іванна має багато нагород, серед них – Гран-прі «Дім миру» на Всеукраїнському конкурсі образотворчого мистецтва та декоративного мистецтва.

Був момент, коли думала, що піду в графіку чи, можливо, живопис. Але те, що мої діди були інженерами та різьбярами по дереву, повернуло мене назад. Треба було шукати себе.

– Чи легко прочитати ідеї ваших витинанок?

– У своїй традиційній формі витинанка – це ажурно вирізана композиція, вазон або дерево життя. Тому до них ставляться як до щорічної прикраси. Зазвичай вирізають конкретно предметні образи – птахів, комах, тварин. Для наших регіонів характерні дерево життя, сніжинка. Часто трапляються пейзажні, портретні силуети, але тематичних робіт дуже мало.

Більшість творів у цій колекції – це витинанка графіка. Це багатослойні образні витинанки. Треба, як для картини, придумати образ, а потім його ще й вирізати так, щоб він не втратив суті і його можна було прочитати. Цим відрізняється малюнок від твору. Це те ж саме, що слова та вірш. Тому бачимо спочатку центральний образ, але коли придивляємося, помічаємо деталі, починаємо їх розуміти, шукати взаємозв'язок, тоді і стає зрозумілою ідея.

– Тобто всі розуміють про що ваші витинанки?

– Досвід дозволяє передати якусь ідею. Намагаєшся спілкуватися з людьми тією мовою, яку вони розуміють. Як і в житті, англійці – англійською, поляки – польською. Але мова мистецтва більш досконала. Вона пише образами. І саме через розкриття образів можна достукатися до всіх. Як це робили митці в епоху Відродження. Вони, пишучи свої кар-

тини, розповідали історію, передавали свій світогляд, думки, філософію. Тому ці твори, визнані іншими, називалися шедеврами.

А ми вивчаємо різні історії, знаємо багато релігій у світі, але своє чомусь забули та відкинули. Або нам допомогли це зробити. Всіляко та цілеспрямовано.

– Тому Ви у своїх роботах використовуєте українську символіку? Розкажіть, як її трактувати на прикладі якоїсь із робіт.

– Ластівки – це воєнна тематика. З одного боку каналізаційні труби, які виливаються чи то в море, чи то в степ. Вони забруднюють. Загибло ж багато людей не тільки зараз. Ми пам'ятаємо і про Голодомор, і про Голокост. Ми пам'ятаємо «Розстріляне відродження». Письменників і митців, які боролися і приносили в жертву своє життя. Не за подяку. А для того, щоб їхні діти, внуки, їх покоління – хоча б хтось жив і був вільним. Далі – це не просто камінці в стіні. Колись камінь кидали біля могил, щоб вони не опустилися, щоб тримався пагорб. Камінців багато і вони вибудували цілу стіну. Прапори – це символи, які ставлять на могилу наших воїнів. Ластівки – символ душі, духу, калина – нашої країни. Чаша переповнена терпіння та сліз, що проліті за всіх, хто героїчно загинув. Лілія і серце – символ чистоти й душевності. Україна – це країна духу та сонця. Саме ця духовність і є основне невмируще джерело нашої землі.

– Багато витинанок Ви створили під час повномасштабної війни?

– Зараз важкувато вирізати. Є

свої морально-психологічні нюанси та немає позитивного натхнення. Вирізати щось, що не надихає або засмучує, не хотіла б. Тому стараюся створювати те, що дарувало б радість, надихало на добро, змушувало б задуматися, хотіти жити й розуміти для чого.

– Скільки часу потрібно на виготовлення однієї роботи?

– Чим більша витинанка – тим більше потребує часу. Від трьох днів, якщо маленька, до роботи тижнями. Все залежить від того, скільки дрібних деталей. Коли прикладаєш зусилля, втомлюється рука. Мене може зрозуміти хірург: коли тримаєш скальпель, настає момент, коли починає тремтіти рука від самої напруги. Щоб не порізати роботу, відкладаю інструмент, даю рукам відпочити. Техніка будується на дедуктивному або індуктивному методах: від загального до конкретного або навпаки. Інколи легше вирізати дрібні деталі, а потім створити загальний образ, інколи спершу вирізаєш образ, а тоді пропрацюєш деталі. Витинанка – це суцільна робота, вона не складається з окремих частин. Зараз переважно працюю з форматом 80 на 30. Останні роботи не наклеюю. Просто розміщую під скло. Для того, щоб вони були більш мобільними.

– Ви передаєте комусь свою майстерність?

– Вчу своїх учнів. У декого дуже добре входить. Це залежить від сформованих навиків і від бажання насамперед. На витинанки треба витрачати час і фізичні сили. А це мати терпіння.

Тетяна КОЛЯДИЧ.
Фото авторки.

